

SPIN VAN HET JAAR 2013: DE GEWONE MIJNSPIN *ATYPUS AFFINIS* EICHWALD, 1830Mannetje van *Atypus affinis* (foto: Jinze Noordijk)

Als “Spin van het Jaar 2013” is *Atypus affinis* gekozen, de algemeenste van de twee mijnspinsoorten die wij in ons land hebben. De keuze kwam weer democratisch tot stand via voorstellen (door vertegenwoordigers uit alle Europese landen), selectie van vijf soorten uit alle voorstellen (door de organisatie), kiezen uit de vijf kandidaten (door één kiesman per land) en vaststellen door de organiserende groep van de ESA, de European Society of Arachnology. Een belangrijk criterium bij het voorstellen is dat de soort in alle landen van Europa moet voorkomen, omdat anders immers sommige landen uitgesloten zouden worden. Het doel van het project is om ieder jaar het onderzoek aan één spinnensoort te stimuleren en voor heel Europa nieuwe gegevens te verzamelen, over verspreiding, maar ook over de biologie van de soort.

De Gewone Mijnspin is een goed bekende soort uit de familie van de Mijnspinnen (Atypidae), een familie die volgens de laatste stand 29 soorten omvat en, op één uitzondering na, in het Palearctische en Oriëntaalse gebied voorkomt. De uitzondering wordt gevormd door één soort uit de oostelijke Verenigde Staten (USA). De Atypidae zijn orthognate spinnen, d.w.z. dat de kaken vooruit steken, en daarmee behoren ze tot de suborde waartoe de vogelspinnen behoren, de Mygalomorphae. Mijnspinnen leven in een gegraven koker in de grond. De koker wordt aan de binnenzijde met spinsel bekleed en in het verlengde van de woonkoker wordt een buisvormig weefsel met een gesloten einde vervaardigd die vanuit de woonbuis over de grond loopt over een lengte van 5-20 cm. Die vangbuis is gecamoufleerd doordat er zand, of dennennaalden en mos aan vasthechten. De buis is zo alleen door het reliëf nog te onderscheiden – hij ligt bovenop de bodem - en soms ook door de net iets andere kleur. De andere soort die in ons land voorkomt heeft een veel opvallender, lichtgekleurde vangbuis.

In Nederland komt deze soort voor op de hoge zandgronden, zoals in het Gooi, Utrechtse heuvelrug, de Veluwe en Noord-Brabant. Wellicht zal in het komende jaar de verspreiding in ons land nauwkeuriger in kaart kunnen worden gebracht. De woonbuizen worden meestal gevonden op zonnige en warmere open plekken, zoals heideterreinen, grasvelden en wegbermen.

De Gewone Mijnspin heeft forse afmetingen: mannetjes meten 7-9 mm, wijfjes 10-15 mm. Het mannetje is donkerbruin tot zwart van kleur, het vrouwtje is meestal lichter, bruinachtig. De spinnen doen er vier jaren over om volwassen te worden. Volwassen mannetjes en wijfjes kan men in de late zomer en herfst vinden. Het mannetje wordt in die tijd vaak lopend gezien wanneer hij op zoek is naar de woonbuis van een vrouwtje. De paring vindt plaats in de woonbuis en het mannetje gaat daar tenslotte ook dood en wordt dan door het vrouwtje opgegeten: een goede eiwitbron die welkom is vanwege het produceren van eieren. Die worden in de woonbuis gelegd. De jonge dieren zwermen na enige tijd uit en maken dan een eigen woonbuisje. Het vrouwtje kan daarna nog vele jaren leven.

Gevraagd wordt waarnemingen en bijzonderheden van deze soort aan mij door te geven: Peter van Helsdingen, EIS-Nederland, p/a Naturalis, Postbus 9517, 2300 RA Leiden (helsdingen@naturalis.nl).

LITERATUUR

Bristowe, W. S. *The Comity of Spiders*. Vol. 1: 228 pp. - Ray Society, London.
 Bellmann H. 2011. *Spinnen van Europa*, 431 pp. – De Fontein|Tirion, Utrecht

